

МУНИЦИПАЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ «ГАРГИНСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ШКОЛА им. Н.Г.ДАМДИНОВА»
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «КУРУМКАНСКИЙ РАЙОН»
РЕСПУБЛИКА БУРЯТИЯ

671635, с. Арзгун, ул. Комсомольская 1.

е-mail: arzgunschool@yandex.ru

Рассмотрено
на заседании МО
учителей гуманитарного
направления
Е.Д.Бадмаева Е.Д.
«30» август 2024г.

Согласовано
с заместителем
директора по УР
Сундуйева А.Н.
«30» август 2024г.

Утверждено
директором школы
Е.Д.Бадмаева
«30» августа 2024г.



РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Предмет: Бурятский язык

Класс: 5.

Учитель: Евреева Т.Я.

Арзгун

2024г.

ТАЙЛБАРЫ БЭШЭГ

«Буряад хэлэн» гэхэн курсын ажалай программа хадаа Россиин Федерациин хуралсалай Министерствын тогтоолнууд дээрэ үндэхэлжэ зохёогдоһон хуралсалай программа болоно:

- Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» от 29.12.2012 г;
- Закона Республики Бурятия от 13.12.2013 № 240-V «Об образовании в Республике Бурятия»;
- Закона Республики Бурятия от 10 июня 1992 г. №221-ХП«О языках народов Республики Бурятия» (с изменениями и дополнениями);
- Федерального государственного стандарта основного общего образования (утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897 «Об утверждении и введении в действие федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (зарегистрирован в Минюсте России 6 февраля 2015 г., рег. номер 35915);
- приказа Министерства образования и науки Российской Федерации от 29.12.2014 г №1644 «О внесении изменений в приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г №1897 «Об утверждении федерального государственного стандарта основного общего образования»;
- приказа Министерства образования и науки Российской Федерации от 31.12.2015 № 1577 «О внесении изменений в федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897» (Зарегистрирован в Минюсте России 02.02.2016 № 40937);
- Федеральных перечней учебников на 2017/2018 учебный год (утверждены приказом Минобрнауки России от 31 марта 2014 г №253 (ред. от 08.06.2015)с изменениями на 26 января 2016 года «Об утверждении федерального перечня учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования»);
- СанПиНа 2.4.2.2821-10 "Санитарно-эпидемиологические требования к условиям и организации обучения в общеобразовательных учреждениях"» (утверждены постановлением Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 29 декабря 2010 г. №189, зарегистрированным в Минюсте России 3 марта 2011 г., рег.номер 19983)
- Примерной основной образовательной программы основного общего образования протокол №1/15 от 08 апреля 2015 г;
- Основной образовательной программы основного общего образования МАОУ «Гаргинская средняя общеобразовательная школа им. Н.Г. Дамдинова»;
- Устава МАОУ «Гаргинская средняя общеобразовательная школа им. Н.Г. Дамдинова», утвержденного постановлением администрации МО «Курумканский район» от 28 декабря 2015 г.

Буряад хэлэнэй багшанарай, хүмүүжүүлэгшэдэй урда табигдаха шухала **зорилгонууд:**

- ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэнэ һууриие гүнзэгыгөөр ба бата бэхеэр үгэхэ;

- һурагшадые Буряад республикын гүрэнэй аман ба бэшэгэй хэлэтэй болгохо;

- ниитын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ һургаха;

- арадайнгаа түүхэ, аман зохеолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие һургажа, хугжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буряад үндэнэ яһатанай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ.

Тус зорилгонуудһаа дулдыдан, буряад хэлэ заажа байһан багшанарай урда иимэ шухала **эрилтэнууд** табигдана:

1. Нэн турүүн түрэлхи хэлээ заажа байһан багша хадаа өөрөө хэлэ бэшэгэй талаар үндэр хэмжээнэй эрдэм мэдэсэтэй, болбосорол ехэтэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй, тэрэ тоодо буряад хэлэнэй саашанхи хүгжэлтын гол зорилгонуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо ёһотой;

2. Һурагшадай эрдэм мэдэсын эрилтэнүүдэй стандарт ба программа шудалжа, багша буряад хэлэ заалгы тусэблэхэ;

3. Һуралсалай жэлэй эхиндэ багша класс бүхэндэ һурагшадай мэдэсэ шадабариин хэмжэээ элирүүлхэ зорилготойгоор хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ: грамматическа даабаринуудтай диктантнуудые, зохёолго ба найруулгануудые бэшүүлжэ, тестнүүдые дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюусуулжа болохо; аман шалгалта үнгэргэхэ; үзэгдэнэн темээр шалгалтын асуудалнуудта харюунуудые шагнаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ болон бусад эдэ даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд һурагшадай мэдэсэ, шадабари, хүгжэлтые гү, али программын эрилтэнүүдһээ гээгдэлхэ зүбөөр гэршэлдэг. Эндэнэ уламжалан, багша класс бүхэндэ һурагша бүхэнтэй һуралсалай жэл соо хэхэ ажалаа багсаан эмхидхэхэ.

4. Һурагша бүхэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээн адли бэшэ, тиимэнэ хэшээлэй алишье шатада һурагшын мэдэсын хэмжээндэ тааруугаар даабаринуудые дүүргүүлхэ.

5. Һурагшадые һургаха, хугжөөхэ, хүмүүжүүлхэ зорилгонууд түрэлхи хэлэнэй, уран зохёолой хэшээлнүүдтэ нягта холбоотойгоор элдэб онол аргуудаар, жэшээлхэдэ: интегрированнэ аргаар гэхэ гү, али заагдажа байгаа предметүүд хоорондын харилсаанай аргаар бэелүүлэгдэхэ ушартай. Эндэ 2012 онуудта гараһан «Буряад хэлэнэй сахим һураха ном» (электронно ном) доторхи тон баян, хэрэгтэй материалнуудые зүбөөр бэе бэетэйнь тааруулан холбожо шадабал, багшанарташье, һурагшадташье нилээд аша үрэтэй ба һонирхолтой байха.

6. Хэлэлгын культура (соёл) дээшэлүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ, зохёохы ба холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэринүүдые хэшээлэй алишье шатада хараалха, түсэблэхэ.

7. Һурагшадые һургалга, хүгжөөлгэ, хүмүүжүүлгын зорилгонуудые сагай эрилтэдэ таарамаар бэелүүлхын тула, буряад хэлэ ба уран зохёол заажа байһан багшанар өөрынгөө эрдэм мэдэсые, дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, методикодо, психологидо ба дидактикада бии боложо, хэблэгдэжэ байдаг эрдэмтэдэй, шэнэдхэгшэ багшанарай шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые, шэнэ дурадхалнуудые ба түрүү дүй дүршэл үзэжэ, шүүмжэлжэ, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлжэ байха.

Буряад хэлэнэй, тэрэниие шэнжэлдэг эрдэм ухаанай хүгжэлтые хараадаа абан, Россин эрдэм һуралсалай түсэбые (учебный план) баримталан, мүнөө үедэ хэрэглэгдэдэг программын үндэнөөр «Буряад хэлэнэй» стандартда тааруулан, программа зохёогдобо.

Зорилгонууд

1. *Нурагшадые литературна хэлэндэ нургалга.* Абяануудые зүбөөр үгүүлхэ, үгэнүүдэй лексическэ удхые зүб ойлгохо, удхын сохилто зүбөөр хэрэгдэхэ дадалтай болгохо. Мэдүүлэл соо хэрэглэгдэнэн үгэнүүд нуури байраяа зүбөөр олоһон, удхынгаа талаар бэе бэетээ зүбөөр холболдонхой байха ёһотой. Нютаг хэлэнэй онсо илгаануудта анхаралаа хандуулха: алибаа нютагта тус үгыг гү, али абыае иигээд үгүүлдэг, харин литературна хэлэндэ иимээр үгүүлдэг гэжэ зэргэсүүлэн ойлгуулха шухала.

2. *Нурагшадай үгын нөөсые арьбажуулга ба мэдүүлэл зохёолгыг хүгжөөлгэ.* Уран зохёол, сонин, сэтгүүлнүүдыг уншадаг нурагшын хэлэн тодо сэбэр, үгэ баянтай, мэдүүлэлнүүдыг зүбөөр найруулха дадалтай байдаг. Хүшэр удхатай үгэнүүдыг ойлгуулжа хэрэглүүлхэ шухала, словарна хүдэлмэри хэшээл бүхэндэ эмхидхэгдэжэ байха ёһотой. Хэрбээ нурагшад ойлгогдосогүй үгын байбаль, «Буряад хэлэнэй сахим нураха ном» соо «Толи» гэнэн бүлэг нээбэл, багшанарай ба нурагшадай хэрэглэхэ 14 зүйлэй толинуудыг ашаглан, хэрэгтэй үгэнүүдэй зүб бэшэлгэ, оршуулга, тайлбаринь олдохо аргатай.

3. *Холбоо хэлэлгэдэ нургалга.* Буряад хэлэ заалгын гол зорилгонуудай нэгэн – хүнүүдэй хоорондоо харилсаха арга боломжо гүнзэгыүүлгэ, ханал бодолоо зүбөөр, үгэ баянтайгаар дамжуулха шадабари хүгжөөлгэ. Энэ шадабари болон дадал буряад хэлэнэй, уран зохёолой ба дунда нургуулида үзэгдэжэ байгаа бүхы предметүүдээр хэшээлнүүдтэ хэлэлгэ хүгжөөхэ элдэб даабаринуудыг нурагшад дүүргүүлхэдэ бэхжүүлэгдэдэг. Зохёолго болон найруулга бэшэхын тула нурагшад хүдэлмэрингөө сэдэб зүбөөр шэлэн олохо, гол удхыень тодоор ойлгохо, юрын гү, али орёо түсэб зохёожо шадаха дүршэлтэй болохо ёһотой. Үгэнүүдэй удхыг, тэдэнэй холбоо, хэлэлгын уран аргуудыг зүбөөр хэрэглэхэ. Оролто хубияа – шухала хубида, түгэсхэлдэ гуримтайгаар шэнжэлэн орожо, зохёолгоёо бэшэхэ.

Түсэблэнэн үрэ дүнгүүд үзэхэ нуралсалай курста

5-дахы класста буряад хэлэ үзэлгэдэ тэдхэмжэ болохо тусхай программа зохёогдоһон байна.

Үхибүүн бүхэнэй үзэхэ предметэй «Буряад хэлэн» иимэ юумэ **шадаха** ёһотой:

4-дэхы класста үзэнэнөө дабталга дээрэ үндэнэлжэ, хэлэнэй зүйлнүүдэй шэнэ шанар шэнжэнүүдтэй танилсалга;

- ойлгосонуудыг уламжалан үзэлгэ;

- орфографическа дадал дүршэл хүгжөөлгэ;

- хэлэлгэ хүгжөөлгэ;

- буряад хэлэндэ дуратайгаар хандалга, тэрэнэ шэнжэлхэ, шудалха эрмэлзэл хүгжөөлгэ;

- буряад хэлэнэй ашаар арадынгаа соёл, заншал, түүхэ мэдэхэ болохо арга боломжо ололго;

- буряад хэлэ үзэлгыг үхибүүнэй наһанай болон хүгжэлтын шатануудта тааруугаар үнгэргэлгэ;

- ород хэлээр багшын ямаршыг альтернативна номуудыг хэрэглэхэдэ, тэдэндэн тус буряад

хэлэнэй ном тааруу байха зэргэтэй;

- **метапредметнэ шэглэлтэй** шадабари бүридхэлгэ. Энэ зорилго хүүлэй жэлнүүдтэ аргагүй хэрэ тэйдэ тоологдодог болоо. Мүнөө үгын нуралсалай ябасада оруулагдажа байһан федеральна стандарттай холбоотой.

5-дахи класста грамматика ба бэшэгэй дүримүүдхээ эгээл хүнгэн мэдэсэнүүд оруулагданхай. 5-дахи классай хурагшад үгын фонетическэ бүридэлтэй, зарим хэлэлгын хубинуудтай ба тэдэнэй шухала формонуудтай, мэдүүлэлэй тон юрэнхы янзануудтай, мэдүүлэлэй гэшүүдтэй, бэшэгэй дүримүүдтэй танилсаха болоно.

Хурагшадые үгын лексическэ удха шанартай, олон ондоо болон дүтэрхы удхатай үгэнүүдтэй практическаар танилсуулха. Хурагшад грамматикын болон бэшэгэй дүримүүдтэй танилсажа, хэлэ шудалан үзэлгэдэ хабаатай арга хэрэгсэлнүүдые түрэл түрэлөөрнь илгажа ба тэдэнээ зэргэсүүлэн хаража үзэхэ, тобшолол гаргахы шадбаритай болохо зэргэтэй.

5-класста үзэхэ программа дүрбэн бүлэгтэ хубаагдана: «Абяан ба үзэгүүд», «Лексикэ», «Үгын бүридэл», «Синтаксис».

АБЯАНУУД БА ҮЗЭГҮҮД. Энэ бүлэгэй гол шухала ойлгосонуудыг хурагшад эхин класста ойлгожо абана. Табадахи класста бэшэгэй дүримүүд сооһоо гол шухаланы түргэн ба удаан аялгануудыг, дифтонгнууд, йотированна аялгануудыг үгэ соо зүб хэрэглэжэ, бэшэжэ хуралга болоно. Эдэниие эхин класста ойлгуулбашье, табадахи класста бүри орёо шэнэ дүримүүдыг хэрэглэжэ дабтаха, бэхижүүлхэ хэрэгтэй.

Энэ «Абяан ба үзэгүүд» гэхэн бүлэг соо хэлэгдэхэн арга хэрэгсэл ойлгуулхыдаа, нютаг нютагай хэлэнэй диалектын илгаануудта тусгаар анхарал табигдажа, багша нютагай хэлэнэй онсо шэнжэнүүдыг хараадаа абажа, абяан ба үзэгүүдыг үгэ соо зүбөөр үгүүлжэ, бэшэжэ, хуралгада тусгаар упражнени саг үргэлжэ дүүргүүлхэ болоно. Олонхи үгэнүүд хэлэгдэхэндээ адляар бэшэгдэдэг ха юм. Гэбэшье зарим абяанууд үгүүлэгдээшэхэ ондоо үзэгөөр тэмдэглэгдэдэг бшуу. Программа соо үгыг лексическэ ба грамматическа талаһаань хаража үзэхэ гэхэн эрилтэ табигдана. Лексикээр теоретическэ мэдээнүүдыг ойлгуулха гэхэн асуудал табигданагүй, харин грамматикын ба орфографийн дүримүүдыг үзэхэ зуураа гансал практическа упражненинуудыг дүүргэхэ болоно.

Хурагшад үгэ гээшэ бодото байдалай элдэб юмэнүүдыг харуулһан элдэб удхатай байдаг, мэдүүлэл соо, илангаяа холбоотой хэлэлгэ соо ороходоо, бүри шэнэ удхатай болодог, ондо ондоогоор үгүүлэгдэдэг, үгэнүүд дүтэрхы гү, али тад ондоо удхатай байжа болодог гэхэн ойлгосо абаха болоно.

Үгын бүридэл 5-дахи класста үзэгдэхэ. Тийхэдэ хуури ба залгалта тухай ойлгуулаад, тэдэниие бэшэхэ дүримүүдтэйн танилсуулха. Үгын хуури соо тодо бэшэ түргэн аялгануудыг, үгын һүүлдэ тодо бэшэ ээ, эй аялгануудыг бэшэхэ дүримдэ анхарал табигдаха. Үгын үндэхэн ба суффикс тухай түрүүшын ойлгосо абаха болоно.

Хэлэлгын хубинууд тухай ойлгосонууд дохи класстаа эхилжэ үгтэнэ. Хэлэлгэ сооһоо хэн? юун? юу хэнэб? ямар? г.м. асуудалда харюусаһан үгэнүүдыг оложо хуралга хадаа юумэ, шанар тэмдэг, үйлэ нэрлэхэн үгэнүүдтэй танилсуулна.

Тус класста хэлэлгын хубинуудай удхыг хүсэд хайнаар ойлгоод, саашань тэдэнэйнгээ зарим шэнжэнүүдтэй танилсаха. Жэшэнь, юмэнэй нэрэнүүд хэлэлгэ соо ороходоо, бусад үгэнүүдтэй холболдохын тула элдэб залгалтануудыг абадаг (зохилдол, падеж тухай дурдангүй) гэжэ практическа ойлгохо, нэгэнэй ба олоной тоодо байһан юмэнэй нэрэнүүдтэй танилсаха. Глаголой хуури ба залгалтануудтай танилсаха.

БЭШЭЛГЭДЭ ҺУРГАЛГА (Сэбэр бэшэлгэ)

Сагай үсөөн дээрээ сэбэр бэшэлгээр хэгдэхэ хүдэлмэридэ тусхай хэшээл хараалагданагүй, тиимэхээ бэшэлгын хэшээл сооһоо сэбэр бэшэлгэдэ 8-10 минута сагые 5 -дахи классуудта неделидээ 2-3 дахин үгэжэ байбал таарамжатай.

Сэбэр бэшэлгые яжа, ямараар ябуулха тухай класс буридэ программаар хараалагдана.

Табадахи классуудта сэбэр бэшэлгые, программын ёһоор бэшэгдэхэхээ гадна, мүн бэшэхэдэ бэрхэтэй ямар нэгэн үзэгүүдые гү, али тэдэнэй холболтонуудые бэшэжэ хуралга, бэшэмэл гү, али хэблэмэл текстһээ буулгажа бэшэлгэ, багшын уншалга доро бэшэлгэ, тоололго доро бэшэлгэ байжа болоно.

Эхин классуудай хурагшадай али бүхы бэшэлгэнь нягта сэбэр, эли тодо ба алдуугүй байха ёһотой.

Хурагшадай бэшэжэ хуралгын зорилго иимэ:

- 1) абяе үзэгтэ «оршуулха» (фонетико-графическа бэшэлгэ тухай хэлэгдэнэ);
- 2) үзэг, үгэ, мэдүүлэл зүбөөр, эли тодоор бэшэхэ, номһоо, самбарһаа буулгажа бэшэхэ, багшын уншалга доро бэшэхэ, бэшэһэнээ шалгаад, гаргаһан алдуунуудаа заһаха;
- 3) хараһан, дуулаһан тухайгаа, өөрынгөө һанал бодолые найруулан бэшэжэ хуралга - эдэ болоно. Дээрэ дурдагдаһан шадабари ба дүршэлнүүд бага багаар жэлэй туршада бэлүүлэгдэхэ.

хурагшадай шадабаринууд

Шухала шадабаритай ба дадалтай болголго

Табадахи класс дүүргэхэдээ, хурагшад иимэнүүд шадабаритай, дадалтай болохо ёһотой гэбэл:үгэнүүдые абяануудаарнь, үгэнүүдые бүридэлээрнь, мэдүүлэлнүүдые байгуулгаарнь шүүмжэлхэ. Хурагшад простой болон сложно мэдүүлэлнүүдые зохёожо шадаха, үгэнүүдэй бэшэгэй дүрим мэдэхэ, тэдэниие үндэһэлэн хэлэжэ шадаха ба зүбөөр бэшэдэг болохо ёһотой.

Буряад хэлээр шадабари (предметные результаты):

- аялгануудай нугарал тухай ойлгосотой болохо;
- ии - ы, ээ- эй аялган үзэгүүдэй бэшэлгэ тухай мэдэхэ;
- үгын анхан һуурида б, л, м, р хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялганай бэшэгдэхэ тухай;
- үгэнүүдэй бии бололго тухай, үгын бүридэл тухай суффикс, залгалта, анхан һуури, гараһан һуури;
- зөөлэн һууритай абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялган үзэг бэшэхэ тухай;
- юумэнэй нэрын падежнуудые ба тэдэнэй удха, үүргэ мэдэхэ;
- дахуул үгын үүргэ, тэрэнэй бэшэлгэ мэдэхэ;
- тэмдэгэй нэрын мэдүүлэл соо дүүргэдэг үүргэ тухай;
- үйлэ үгын мэдүүлэл соо дүүргэдэг үүргэ тухай
- үйлэ үгын түхэлэй бии болоходо аялгануудые бэшэхэ тухай;
- үйлэ үгын сагууд: (мүнөө, үнгэрһэн, ерээдүй), тэдэнэй хэлэлгэ соохи үүргэ тухай;
- хуряангы ба дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүд тухай;
- мэдүүлэлэй юрын гэшүд тухай;
- бодомжолһон түхэлтэй текст тухай;
- фразеологимууд, омонимууд тухай;
- хэрэгэй саарһа, бэшэг бэшэхэ тухай.

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүүнгүүд (личностные результаты):

- өөрынгөө сэдхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ;
- оршон тойронхи байгаалиин, тиихэдэ хажуудахи хүнүүдэйнгээ байдал ойлгохо, тэдээндэ өөрынгөө хандаса, хүнүүдые дэмжэһэнээ, тэдээндэ туһалханаа түрэл хэлэн дээрээ харуулха;
- өөрынгөө хэлэ уран, баян, тодо, сэбэр болгохоёо оролдохо;
- тоонтодоо, түрэл орондоо дуратай байханаа, өөрынгөө хандаса харуулха;
- уншаха, харилсаха дуратай байха;
- бэшэхэ шадабаритай байха, буулгажа бэшэхэ, шагнажа абаад бэшэхэ, өөрөө зохёон бэшэхэ;
- өөрынгөө сэдхэлэй байдал тухай, тиихэдэ үзэһэн юумэнууд тухайгаа бэшэжэ (эссе жанрын түхэлөөр) харуулха;
- түрэл хэлээ шудалха эрмэлзэлтэй байха;
 - өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха.

Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД):

- өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ, зорилгыень табиha;
- багшатаяа сугтаа хуралсалай проблемнэ асуудал яаж шийдхэхэ тухайгаа хөөрэлдэн, тусхай түсэб табиha;
- өөрынгөө хэжэ байһан үйлэнүүдые түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсуулхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо;
- өөрынгөө, ондоо хүнүүдэй, классайнгаа ажал тусхай критеринүүдээр шалгаха, хэр зэргэ шадабаритай болобобиб гэжэ элирүүлжэ һураха, критеринүүдые зохёохо;

Оршон тойрониие шудалха шадабари (познавательные УУД):

- текстээр дамжуулагдаһан мэдээсэлнүүдэй янза (виды информации) ойлгохо; юун тухай хэлэгдэнэб, удхань амар бэ, идеянь ямар бэ?
- олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;
- ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;
- үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- анализ, синтез хэхэ;
- шалтагаан хойшолон хоёрой хоорондохи холбоо харуулха, тодорүүлэн зохёон тогтоохо;
- бодомжолхо.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- хэлэлгып зорилгоһөө дулдыдуулан өөрынгөө һанал бодол амин ба бэшэгэй хэлэн дээрэ харуулха;
- хэлэхэ, харилсаха зорилгоһоо үндэһэлэн, хэрэгтэй сагта монолог үг, али диалог хэрэглэжэ шадаха;
- өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха;
- хүнүүдэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха;

- ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ һанал бодолдо ерэхэ;
- асуудалнуудые табиха.

Табадахи класс дүүргэхэдээ, һурагшад иимэнүүд шадабаритай, дадалтай болохо ёһотой гэбэл:үгэнүүдые абяануудаарнь, үгэнүүдые бүридэлееернь, мэдүүлэлнүүдые байгуулгаарнь шүүмжэлхэ. Һурагшад простой болон сложно мэдүүлэлнүүдые зохёожо шадаха, үгэнүүдэй бэшэгэй дүрим мэдэхэ, тэдэниие үндэһэлэн хэлэжэ шадаха ба зүбөөр бэшэдэг болохо ёһотой.

Программын бүридэл

V класс

1. Эхин классуудта үзэһэнөө дабталга.
2. Хэлэн тухай тобшо ойлгосо.
3. Фонетикэ, графика, орфоэпи, бэшэгэй дүрим.
4. Лексикологи.
5. Үгын бүридэл ба үгын бии бололго.
6. Синтаксис, хоолойн аялга ба сэглэлтын тэмдэгүүд.
7. Дабталга.
8. Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ.

Дээрэ хэлэгдэһэн стандартын болон шэнэлэгдэһэн программануудай үндэһөөр 5-дахи класста хэрэглэгдэхэ, үзэгдэхэ программа зохёогдоо.

Туд программа шэнэ стандартын ба программануудай эрилтын үндэһөөр зохёогдоо. Энэ программа соо буряад арадай соёл, болбосорол, түүхэ, абари зан, ёһо заншал гэхэ мэтэ ойлгосонууд багаханаар оруулагданхай.

1. Буряад хэлэнэй грамматика сомороор, хуряангыгаар үгтэнхэй. Жэшээлхэдэ: морфологи ганса 6-дахи класста үзэхэ, синтаксис 7-8-дахи классуудта үзэхэ.
2. Бэшэгэй дуримүүд тобшоор, богонёор үгтэжэ, тэдээндэ тааруулан, мэдүүлэлнүүд гол түлэб уран зохёол болон арадай аман зохёолһоо абтаа.
3. Энэ шэнэ ном соо темэ бүхэнэй удаа упражненинүүд , даабаринууд дурадхагдана.

1. Хэлэн тухай ойлгосо – 1 час
2. Эхин классуудта үзэһэнөө дабталга ба үргэдхэлгэ – 3 час
3. Фонетикэ, графика, орфоэпи, бэшэгэй дүрим – 20 час
4. Лексикэ – 15 час
5. Үгын бүридэл ба үгын бии бололго – 6 час
6. Синтаксис, интонаци ба сэглэлтын тэмдэгүүд – 14 час
7. Жэл соо үзэһэнөө дабталга – 3 час

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ – 3

Шалгалтын хүдэлмэри - 3

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ Текст ба тэрэнэй хубинууд тухай ойлгосо үгэхэ. Текстын хубинуудай лексическэ аргаар холболдолго. Юрын түсэб. Темэ (ехэшэг ба багашаг) болон тэрэнэй гол бодол. Хэлэлгын найруулга тухай ойлгосо. Яряанай хэлэнэй ба уран зохёолой хэлэнэй найруулга тухай юрэнхы мэдээн. Юрэ хөөрэлгэ, зураглал ба бодомжололго тухай юрэнхы ойлгосо.

Үзэжэ байһан литературна зохёолоор, диафильм ба кинофильмын, радио болон теле-дамжуулгын удхаар юрэ хеерэһэн удхатай дэлгэрэнгы изложени зохёолго ба бэшэлгэ.

Өөрынгөө ябадалда болоһон ямар нэгэн ушарал тухай, мүн зураг хаража, сочинени бэшэлгэ (жэшээн: “Зунай амаралтын нэгэ үдэр”, “Манай экскурси” г.м.).

Юрэ хөөрэхэн текстын ямар нэгэ хубидань хуряангы изложени бэшэлгэ.

Ямар нэгэ юумые гү, али амитаниие тодорхойлон бэшэхэн юрэ хөөрэхэн текстээр дэлгэрэнгы изложени.

Богонихон мэдүүлэлнүүдхэ бйридэхэн бишихан рассказые ород хэлэнхэ буряад хэлэндэ оршуулга.

Уншаһан рассказ, статья тухай һанамжаяа хэлэжэ игэлгэ. Уншаһан зохёолдо табигдаһан асуудалнуудта харюу бэшэлгэ.

Уншаһан номой удхые тобшохоноор хөөрөжэ үгэлгэ. Ханын газетэдэ тэмдэглэл бэшэлгэ.

Буряад хэлэ үзэлгэдэ 5 класста эрдэм һуралсалай түсэбөөр неделидэ 2 час үгтэнэ. 2024-2025 һуралсалай жэлдэ бүхыдэ 68 час болохо.

Тус программа 1 жэлдэ зохёогдоо. Багша программын «Каледарна – тематическа түсэблэлгэ» хубилгаха эрхэтэй.

Нэгэдэмэл шалгалтын хүдэлмэри

Диктантһаа ба нэмэлтэ грамматическэ болон бэшэгэй дүримоор гү,али лексическэ даабариһаа бүридэхэн шалгалтын хүдэлмэридэ түд бүридэнэ сэгнэхэн хоёр сэгнэлтэ табиха.

Нэмэлтэ даабари дүүргэхые иимээр сэгнэхэ:

«5» *сэгнэлтэ*-һурагшадай бүхы даабарияа дүүргэхэн байгаа һаань;

«4»- *сэгнэлтэ* –даабариин гурбанай хоёр хубиие зүбоор дүүргэхэн байгаа һаань;

«3»- *сэгнэлтэ* даабариин хахадые зүбоор дүүргэхэн хүдэлмэрийн түлоо;

«2»- *сэгнэлтэ* даабариин гурбанай нэгэ хуби зүбоор дүүргэжэ шадаагүй гү,али даабари дүүргэжэ шадаагүй гү,али даабари дүүргэжэ шадаагүй байгаа һаань табиха.

Найруулга сэгнэлгэ

Найруулга бэшүүлхэ текст һургалгын, болбосоролой, хүмүүжүүлгын зорилго хангаһан, удхынгаа ба үгэ хэлэнэйнгээ талаар һурагшадай бэшэжэ шадахаар байха ёһотой.

Һурагшадай найруулгада хоёр сэгнэлтэ табиха.Тэдэнэй бэшэхэн найруулга сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ хараадаа абаха:

-һурагшын хэр зэргэ текстын гол удха ойлгоһые;

-текстын удха хэр зэргээр дамжуулааб;

-найруулгын удаа дара ба холбоое;

-үгэ шэлэн абаһые , мэдүүлэл зүбоор зохёоһые, мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоо болон гүрим, олон янзын мэдүүлэл хэрэглэхэниие, сэхэ болон ооршэлэн хэлэлгэ тааруулан зохёоһые;

-найруулгын стилистическэ һайн талые (үгэ, мэдүүлэлэй олон янза, хэлэнэй баялиг зүбоор хэрэглэлгэ);

-бэшэгэй дүримдэ, сэглэлтын тэмдэгтэ гаргаһан алдуу

Зохёолго, найруулга сэгнэхэдээ, хоёр сэгнэлтэ табиха:

1)удхын болон хэлэлгын түлөө;

2) зүб бэшэлгын түлөө

Буряад хэлээр һурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэ эрилтэ

һурагшадай аман харюу сэгнэлтэ

Грамматикаар хурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал элирүүлхэ аргын нэгэн хадаа аман асуудал болоно.

Тусхай темээр хурагшын аман харюу холбоо удхатай мэдээсэл боложо, грамматика хэр зэргэ тодорхойгоор мэдэдэг, ойлгодог байһыень элирүүлнэ.

Хурагшын аман харюу удаа дараалан хубариһан байха ёһотой.

Хурагшадай аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ юумэндэ анхаралаа хандуулха:

- харюунь зүб, дүүрэн гү;
- үзэһэн материала хэр зэргэ ойлгооб;
- үгэ хэлээ хэр зэргэ найрулжа харюусааб;
- мэдүүлэл найнаар зохёожо, мэдүүлэл соо аялга (интонаци) зүб табижа, үгэ зубөөр хэрэглэжэ, грамматическа шүүлбэри хэжэ шадана гү;
- хурагшын зохёоһон мэдүүлэлэй стиль зүб гү.

Аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ баримталха:

«5» *сэгнэлтэ* хэрбээ хурагшын шудалан үзэһэн материалаа хүсэд дүүрэнээр мэдэхэ, тодорхой найнаар найруулжа, хэлэн тухай ойлгосодо зүб тодорхойлго үгэжэ, ханамжаяа үндэһэ баримтатай болгожо, өөрынгөө зохёоһон жэшээ харуулжа, материалай удаа дараа алдангүй, литературна хэлээр, эли тодоор дамжуулжа шадаха байхадань;

«4» *сэгнэлтэ* хэрбээ хурагшын харюу «5» гэһэн сэгнэлтэдэ табигдадаг эрилтэ хангамаар аад, зүгөөр 1-3 алдуутай, багшын ажаглаһанай хойно, тэрэнээ өөрөө заһажа, найруулан хэлэхэдээ, удаа дараагай ба хэлэнэй 1-3 алдуу гаргаһан байхадань;

«3» *сэгнэлтэ* хэрбээ хурагша тус темын гол зүйл мэдэхэ ба ойлгохо байһанаа харуулжа, материалаа дутуу найруулһан, ойлгосо тодорхойлгодо гү, али дүрим дутуу мэдэхэ, ханамжаяа үндэһэ баримтатай болгожо, өөрөө жэшээ үгэжэ шадаагүй, материал найруулхадаа удаа дарааень эбдэһэн, хэлэнэй талаар алдуу гаргаһан байхадань;

«2» *сэгнэлтэ* хэрбээ хурагша үзэһэн материалаа ехэнхиень мэдэхэгүй, тодорхойлго ба дүрим хэлэхэдээ удхыень хазагайруулһан, материал ойлгожо ядангяар, гуримгүйгөөр найруулһан байхадань табиha.

Диктант сэгнэлгэ

Диктант бэшэлгэ хаадаа хурагшадые бэшэгэй дүримдэ, сэглэлтын тэмдэгүүдтэ, стильдэ, бэшэмэл хэлэлгэдэ хургаха арга зэбсэгэй нэгэн болоно. Диктант хурагшадай анхарал дээшлүүлдэг, ханал бодолыень зүбөөр эмхидхэдэг, өөһэдыгөө шалгаха дүршэлтэй болгодог. Диктант бэшүүлхын тула холбоотой текст хэрэглэбэл зохистой. Энэ текст мүнөө үсын литературна хэлэнэй эрилтэ баримталһан байха ёһотой.

Диктантын текст класс класста таараһан, хурагшадай бэшэжэ шадахаар байха.

Диктант бэшүүлхэ текстын юрэнхы хэмжээн:

5 класста – 70-80 үгэ;

6 класста – 80-90 үгэ;

Словарна диктант хүндэ бэшэлгэтэй үгэ хурагшадай хэр зэргэ зүбөөр бэшэхэ шадаха болоһыень шалгадаг.

Словарна диктантын үгэнүүдэй тоо:

5 класста – 10-15 үгэ;

Словарна диктант сэгнэхэдээ, иимэ сэгнэлтэ табиha:

«5» *сэгнэлтэ* алдуугүй диктантын түлөө;

«4» *сэгнэлтэ* 2-3 алдуутай диктантын түлөө;

«3» *сэгнэлтэ* 4-5 алдуутай диктантын түлөө;

«2» сэгнэлтэ 6-аа дээшэ алдуутай диктантын түлөө.

Бүхы дээрээ бэшэгэй дүримөөр, сэглэлтын тэмдэгээр ороhon дүрим 5 –дахи класста эдээнһээ олон бэшэ байха:

Класс	Тоо	
	Бэшэгэй дүрим	Сэглэлтын тэмдэг
5	5-7	2-3

Найруулга (изложени) сэгнэлгэ

Найруулга бэшүүлхэ текст хургалгын, болбосоролой, хүмүүжүүлгын зорилго хангаһан, удхынгаа ба үгэ хэлэнэйнгээ талаар хурагшадай бэшэжэ шадахаар байха ёһотой.

5-дахи класста найруулга бэшүүлхэдээ, багашаг рассказ гү, али уран зохёол сооһоо богонихон зураглал үгэдэг. Найруулгын текстын удха ойлгосотой бэшэгдэһэн, авторай тайлбарилгатай, зохёолой геройн ханал бодол, тэрэнэй сэдхэл элээр харуулагдаһан байха ёһотой.

5-дахи классудта бэшүүлхэ текст адлирхуу байхадаа болохо. Мүн багахан характеристикэ, дэлгэрэнгыгээр зураглаһан уран зохёолой хэһэг үгэхэдэ болохо. Хэһэг гол түлэб юрэ хөөрэхэн байха зэргэтэй.

Найруулга бэшэхэ тектын хэмжээ:

5 класста – 90-100 үгэ;

Шалгалтын найруулгын текст багша хоёр дахин эли тодоор, яаралгүйгөөр уншаха ёһотой.

Мүнөө үедэ шабинарай бэе махабад бэхижүүлхэ, элүүр энхые сахиха тухай асуудал гол асуудал болоод байна. Тиимэһээ энэ хуралсалай программаар үзэгдэхэ материал үхибүүдэй ухаан бодол болон наһандань таарамжатайгаар зохёогдонхой.

Энэ тайлбари бэшэг соо үгтэһэн дурадхалнуудта багша творческо хандажа, хурагшадайнгаа наһа, бэлэдхэл, мэдэсэ, шадабари хараадаа ябан ажаллаха. Сээжэлдэхэ зохёолнууд класс бүхэндэ багшын үзэмжөөр үгтэхэ гэжэ хараалагдана.

Буряад хэлэнэй, тэрэниие шэнжэлдэг эрдэм ухаанай хүгжэлтые хараадаа абан, Россин эрдэм хуралсалай түсэбые (учебный план) баримталан, мүнөө үедэ хэрэглэгдэдэг программын үндэһөөр «Буряад хэлэнэй» стандартта тааруулан, программа зохёогдобо. Буряад хэлэ үзэлгэдэ 5 класста эрдэм хуралсалай түсэбөөр неделидэ 2 час үгтэнэ. 2024-2025 хуралсалай жэлдэ бүхыдээ 68 час болохо.

Тус программа 1 жэлдэ зохёогдоо. Багша программын «Каледарна – тематическа түсэблэлгэ» хубилгаха эрхэтэй.

Календарна – тематическа түсэблэлгэ (5 класс)

Нара, үдэр		Раздел	Хэшээлэй темэ	Часууд	Түсэблэгдээн үрэ дүнгүүд			Элдэб практическа даабаринууд	Гэрэй даабари
түсэб	факт				Үхибүүнэй өөрын хугжэлтын дүнгүүд	Метапредметнэ үрэ дүнгүүд	Буряад хэлээр шадабари, мэдэсэ		
04.09		Хэлэн тухай тобшо ойлгосо	Хэлэн тухай тобшо ойлгосо	1	Өөрынгөө сэдхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари: Өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ зорилгыень табиха Оршон тойрониёе шудалха шадабари: өөрынгөө ханаа бодол аман хэлэлгээр, харуулха; Харилсаха шадабари: өөрынгөө ханал бодол, ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха.	Литературна ба диалектнэ үгэнүүдые илгаруулха; хэлэлгэдээ хэрэглэжэ шадаха Хэлэн гэжэ юун бэ? Хэлэн тухай юрэнхы ойлгосо үгэхэ. Буряад литературна хэлэн, нютаг хэлэнүүд.	Номоор ажал: элдэб упражненинүүдые дүүргэлгэ; карточкаар ажал	Сочинени «Мини зунай амаралта»
05.09		Абяан ба үзэгүүд	Абяан ба үзэгүүд тухай	1	Түрэл хэлээ шудалха эрмэлзэлтэй байха	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари: Багшатаяа сугтаа хуралсалай проблемнэ асуудал .яжа шийдхэхэ тухайгаа түсэб табиха Познавательна: анализ, синтез хэхэ Коммуникативна: Хэлэхэ, харилсаха	Түргэн, удаан аялгануудтай, зөөлэн хашалгануудтай, йотированна ба дифтонгтой үгэ зүбөөр хэлэжэ ба бэшэжэ шадаха. Абяан ба үзэгүүдые	Абяан ба үзэгүүд Тест. хурагшатай мэдэсые шалгалта.	Упр. 2 стр. 7

							илгаруулха Абяан ба үзэгүүд тухай ойлгосо. Эрэ, эмэ, эрсэ аялганууд тухай. Аялган ба хашалган аялганууд. Дифтонгнууд ба йотирована аялганууд. Түргэн, удаан аялгануудтай, зөөлэн хашалгануудтай үгэнүүдые зүбөөр хэлэлгэ ба бэшэлгэ.		
11.09			Юумэнэй нэрэ, үйлэ үгэ	1	Өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха	Бэеэ гуримшуулаад ябаха шадабари: Ажаябуулга шалгаха Өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ зорилгыень табиха Оршон тойрониие шудалха шадабари: өөрынгөө ханаа бодол аман хэлэлгээр, харуулха; Харилсаха шадабари: өөрынгөө ханал бодол, ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха.	Мэдэсэ: Юумэнэй, тэмдэгэй, тоогой, үйлэ үгэ тухай. Шадабари: хубинуудые илгаруулжа шадаха; Үйлэ үгэ тухай ойлгосо бэхижүүлгэ Падежээр зохилдуулжа,	Юум.,тэмд.,тоо гой.нэрэ тухай илгаруулха Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.	Упр. 20 стр. 15

							мэдүүлэл соо падеж элирүүджэ шадаха.		
12.09			Тоогой, тэмдэгэй нэрэнүүд	1	Түрэл хэлээ судалха эрмэлзэлтэй байха	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: Өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ зорилгыень табиха Оршон тойроние судалха шадабари: өөрынгөө ханаа бодол аман хэлэлгээр, харуулха; Харилсаха шадабари: өөрынгөө ханал бодол, ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха.	Тоогой, тэмдэгэй, түлөөнэй нэрэнүүд гэхэн хэлэлгын хубинууд тухай ойлгосо дабтаха.	Тест. Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, индивидуальна ажал.	Упр. 31 стр. 19
18.09			Шалгалтын ажал.	1	Өөрынгөө хэхэн ажал сэгнэжэ шадаха	Регулятивна: Харанаа найруулан хэлэжэ, бэшэжэ үгэжэ, удхыень тааруулан харуулжа шадаха. Познавательна: анализ, синтез хэхэ Коммуникативна: ханахан бодолоо аман ба бэшэмэл хэлэлгэ дээрэ хэрэглэхэ	Мэдэсэ: үзэхэнөө хэрэглэхэ Шадабари: Алдуугүйгөөр, орфографическа . ба пунктуационно нормонуудые баримталан, сэбэрээр, наринаар бэшэжэ хураха.	Жэлэй эхинэй шалгалтын диктант;	упр. 29 стр. 19
19.09			Хэлэлгын абяанууд тухай	1	Өөрынгөө хэхэн ажал сэгнэжэ шадаха	Регулятивна: Ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо. Познавательна: шалтагаан	Мэдэсэ: Хэлэлгын абяанууд тухай Шадабари:	Хэлэлгын абяанууд тухай Номоор ажал: элдэб	Упр. 41 стр. 27

					хойшолон хоерой хоорондохи холбоо харуулха , тодоруулан зохеон тогтоохо, бодомжолхо. Коммуникативна: өөрөнгөө һанамжа хэлэжэ баталжа шадаха.	Хэлэлгын абяанууд шүүлбэри. Хэлэлгын абяанууд гэжэ юуб? З: Буряад хэлэнэй абяануудай илгарал. Хэлэлгын органууд тухай ойлгосо.	упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.		
25.09			Үзэгүүд. Ехэ үзэгүүд.	1	Түрэл хэлээ шудалха эрмэлзэлтэй байха	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: Өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ зорилгыень табиха Оршон тойроние шудалха шадабари: өөрынгөө һанаа бодол аман хэлэлгээр, харуулха; Харилсаха шадабари: өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха.	Мэдэсэ: Үзэгүүд тухай ойлгосо Шадабари: Ехэ үзэгүүд гэжэ юуб? З:Ехэ үзэгүүд. Тусхайта, юрын нэрэнүүд тухай ойлгосо	Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, индивидуальна ажал.	Упр. 44 стр. 31
26.09			Аялганууд тухай ойлгосо	1	Уншаха, харилсаха дуратай байха	Регулятивна: Өөрынгөөхэжэ байһан үйлэнүүдые түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсүүлхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шагнаха,	Мэдэсэ : Фонетикэ, орфоэпи, графика тухай мэдэхэ. Бэшэгэй дүрим баримталжа, алдуугүйгөөр	Фонетикэ тухай ойлгосо Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар	Упр. 48 стр. 33

					сэгнэхэ, зүб болгохо Фонетическэ шүүлбэри хэжэ шадаха. Познавательна: Үгөөр хэлэгдэһэн схемэ болгохо.	бэшэжэ шадаха. Шадабари: Орфографическа словарь хэрэглэхэ шадабаритай болохо. Фонетикэ гэжэ юуб?	ажал, инд. ажал.	
02.10		Аялганууд ай илгаа тухай ойлгосо	1		Регулятивна: Өөрынгөөхэжэ байһан үйлэнүүдые түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсүүлхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шагнаха, сэгнэхэ, зүб болгохо Фонетическэ шүүлбэри хэжэ шадаха. Познавательна: Үгөөр хэлэгдэһэн схемэ болгохо.	Фонетикэ тухай ойлгосо. Аялгануудай илгаа, хэлэнэй урдуурхи, дундуурхи, хойнохи аялганууд. Аялгануудые зүб бэшэлгэ	Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Сахим номоор даабаринуудые хэхэ	Упр.51 стр. 35
03.10		Аялганууд ай тааралдал тухай	1	Өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД): - хэшээлдээ юу хэхээ байһанаа хойно хойноһоонь тоолохо. Оршон тойрониие шудалха шадабари: - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргаха; - үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо	Аялгануудай тааралдал гэжэ юуб? Аялганай тааралдал тухай ойлгосо.	Сэхэ хэлэлгэ тухай ойлгосо. Үзэһэн темээрээ шалгалта, элдэб даабаринууд.	Упр.52 стр. 35

						<p>схемэ болгохо.</p> <p>Харилсаха шадабари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - өөрынгөө ханаа бодол аман хэлэлгээр харуулха; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха. 			
09.10			Аялганууд ай хубарил тухай	1	<p>Хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно.</p>	<p>Бээ гуримшуулаад ябах шадабари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; <p>Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; <p>Харилсаха шадабари :</p> <ul style="list-style-type: none"> - өөрынгөө ханаа бодол аман хэлэлгээр, тиихэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха; 	<p>Аялгануудай хубарил тухай ойлгосо. Аялганай хубарил тухай</p>	<p>Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд . Тестовэ даабаринууды дүүргэхэ.</p>	<p>Упр.56 стр. 36</p>
10.10			Шалгалтын ажал	1	<p>Өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха</p>	<p>Бээ гуримшуулаад ябах шадабари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; <p>Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар 	<p>Зүбөөр бэшэхэ шадабаритай болохо.</p>	<p>Үгэ диктант. Тестовэ даабаринууды дүүргэхэ.</p>	<p>упр. 60 стр. 38 Мэдүүлэл зохоохо</p>

					тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); -текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; Харилсаха шадабари: - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;				
16.10			Аялганууд ай нугарал	1	Хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно.	Регулятивна: Ажаябуулга шагнаха,сэгнэхэ Познавательна: Ондо ондоо текст дээрэ хүдэлхэ Коммуникативна: Һанамжа хэлэхэ	Мэдэсэ:Аялгануудай нугарал тухай Шадабари:дүрим хэрэглэхэ Аялгануудай нугарал гэжэ юуб? З.:Аялгануудай нугарал тухай ойлгосо	Аялгануудай нугарал тухай Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.	упр. 61 стр. 38
17.10			Аялганууд ые зүб бэшэлгэ (ээ-эй.Уй, Үй-ы)	1	Түрэл хэлээ судалха эрмэлзэлтэй байха	Регулятивна : Һуралсалай зорилго табижа һураха Познавательна: шалтагаан хойшолон хоерой хоорондохи холбоо харуулха Коммуникативна: асуудалнууды табиха.	Мэдэсэ: Аялганууд тухай З:Аялганууды зүб бэшэлгэ. Аялганууды яжа зүбөөр бэшүүлхэб? З:Ээ-эй, уй-үй-ы, э-и илгажа бэшэхэ дүримүүд тухай Буряд хэлэнэй алфавит мэдэхэ.	Аялганууды зүб бэшэлгэ. Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.	Упр.65 стр. 39

							Ээ-эй. Удаан ээ, дифтонг эй аялганууд ямар гуримай ёһоор бэшэгдэнэб? Ямар ушарта уй, Үй бэшэгдэхэ дүрим гү, али ы бэшэгдэхэ дүрим.		
23.10			Ии-ы Э-и Ү аялганууды е зүб бэшэлгэ	1	Өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; Оршон тойрониёе шудалха шадабари: - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; Харилсаха шадабари: - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниёе ойлгохо;	Ии-ы. э-и.э ямар гуримай ёһоор бэшэгдэнэб? Бэшэхэ дүримүүд тухай	текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;	упр. 92 стр. 50
24.10			Хонгёо ба бүдэхи хашалгану	1	Дэмжэһэнээ түрэл хэлэн дээрээ	Регулятивна : Багшатайгаа хамта һуралсалай	Мэдэсэ: Хонгёо ба бүдэхи хашалган	Номоор ажал: элдэб упражненинууд	

			уд		харуулха	проблемэ табиха Познавательна: текстнүүд сооһоо мэдээсэл олохо Коммуникативна: хэрэгтэй сагта монолог ба диалог хэрэглэжэ шадаха	Шадабари Хэлэлгэдээ хэрэглэхэ Хашалганууд тухай З: Хашалганууды мэдэхэ, илгаруулха.	ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.	
06.11			Хатуу ба зөөлөн хашалгану уд	1	Уншаха, харил саха дуратай байдаг	Регулятивна: Нуралсалай зорилго табиха Познават. Текстээр дамжуулагдаһан мэдээсэлнуудэй янза олохо Коммуникативна Асуудал табиха ,нэгэ ханал бодолдо ерэхэ	Мэдэсэ: Хонгео ба бүдэхи хашалган гэжэ юун бэ? З: Хонгёо ба бүдэхи хашалганууд тухай ойлгосо. Хонгёо ба бүдэхи хашалганууды зүб бэшэлгэ, зүб үгүүлэл, тэдэнэй илгарал. Хатуу ба зөөлөн хашалганууд тухай. Хашалганай зөөлэниие тэмдэглэлгэ	Хонгео ба бүдэхи хашалган тухай Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.	Упр. 101 стр. 53
07.11			Илгahan Ъ, Ь тэмдэгүүд	1	Буулгажа бэшэхэ, шагнажа абаад бэшэхэ	Регулятивна: Тухай түсэб табиха Познавательна: шалтагаан хойшолон хоерой	Мэдэсэ: нурагшадай дадал шадабари шалгаха, сэгнэхэ.	Диктант нурагшадай дадал шадабари	упр. 106 стр. 57

						хоорондохихолбоохаруулха Коммуникативна Хэлэхэ, харилсаха зорилгооноо үндэхэлэн	Шадабари: Илгahan тэмдэгүүд гэжэ юуб? З: Илгahan ь,ь тэмдэгүүдые зүб үгүүлэл, зүб бэшэлгэ.	шалгаха, сэгнэхэ. Диктант бэшэжэ, хурагшадай дадал шадабари шалгаха, сэгнэхэ.	
13.11			Үгын үе тухай ойлгосо	1	Өөрынгөө сэдьхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ	Регулятивна: Хэшээлэй темэ, зорилго табиха. Познавательна Хэлэгдэхэн ойлгосо схемэ модель болгохо. Коммуникативна: хүнүүдэй хэлэхые шагнаха, ойлгохо.	Мэдэсэ: Үгын үе. Угэ тахалжа бэшэлгэ. Шадабари: Үгын фонетическэ шүүлбэри хэхэ дүрим. Үгын үе гэжэ юуб? Үгын үе. Угэ тахалжа бэшэлгэ. Үгын фонетическэ шүүлбэри хэхэ дүрим.	Үгын үе тухай Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, инд. ажал.	Упр. 116 стр. 61
14.11			Үгэ тахалжа бэшэлгэ	1	Түрэл хэлээ шудалха эрмэлзэлтэй байха	Регулятивна: багшатайгаа сугтаа проблемнэ асуудал шиидхэхэ. Познавательна: текстээр дамжуулагдахан мэдээсэлнүүдэй янза ойлгохо, юун тухай	Мэдэсэ: Үгэ тахалжа бэшэлгэ Шадабари: үгэ зүбөөр бэшэжэ тахалжа бэшэхэ Үгэ яажа тахалжа бэшэхэб.	Фонетическэ шүүлбэри хэхэ, элдэб даабаринуудые дүүргэхэ.	Упр. 115 стр. 61

						хэлэгдэнэб, удхань ямар бэ? Коммуникативна: өөрынгөө һанамжа бодомжолго бэшэлгэ			
20.11			Абтаһан үгэнүүдые зүб бэшэлгэ	1	Тоонтодоо түрэл орондоо дуратай байһанаа, өөрынгөө хандаса харуулха.	Регулятивна: Һурагша хэшээлэйнгээ темэ,з орилго табиха. Познавательна: анализ, синтез хэхэ Коммуникативна Хүнүүдэй хэлэхые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха	Мэдэсэ: Абтаһан үгэ мэдэхэ тухай ойлгосо Шадабари: Абтаһан үгэ зүбөөр бэшэжэ һураха. Абтаһан үгэ зүб бэшэхэ тухай ойлгосо.	Номоор ажал: элдэб упражненинүүд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал	Упр. 129 стр. 70
21.11			Буряадаар бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд.	1	Өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха	Регулятивна: ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо Познавательна: олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ Коммуникативна: хэлэхэ, харилсаха, хэрэгтэй сагтаа монолог, диалог хэрэглэхэ	Мэдэсэ: Абтаһан үгэнүүд тухай Шадабари: Абтаһан үгэнүүдые зүбөөр буриадшалжа бэшэхэ г.м. Буряадаар бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд.	зурагаар ажал, даабаринууд.	упр. 137 стр. 73
27.11			Шалгалтын ажал	1	Бэшэхэ шадбаритай байха	Бээ гуримшуулаад ябаха шадбари: - юу хэхэ гэшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; Оршон тойрониие шудалха шадбари:	Мэдэсэ: Абтаһан үгэнүүд тухай Шадабари: Абтаһан үгэнүүдые зүбөөр	Тест- һурагшатай дадал шадбари шалгалта.	Упр 149 стр. 81

						-текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; Харилсаха шадабари: - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо	буряадшалжа бэшэхэ г.м. Бурыадаар бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд.		
28.11			Ородоор бэшэгдэһэн абтаһан үгэнүүд.	1	Хэлээ баян, тодо сэбэр болгохо	Регулятивна: Ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо Познавательна: Олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ. Коммуникативна: Асуудал табиха, ханамжаяа хэлэхэ	Мэдэсэ: Ородоор бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд. Шадабари: Дүрим баримталжа бэшэхэ. Ородоор бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд тухай	Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Упр.150 стр. 81
04.12			Шалгалтын ажал	1	Бэшэхэ шадабаритай байха	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари: Ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо Оршон тойрониие шудалха шадабари: -текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; Харилсаха шадабари: - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо	Мэдэсэ: Абтаһан үгэнүүд тухай Шадабари: Абтаһан үгэнүүдые зүбөөр буряадшалжа бэшэхэ г.м. Бурыадаар бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд. хурагшадай дадал шадабари	Тест-хурагшадай дадал шадабари шалгалта.	упр. 153 стр. 81

							шалгалта		
05.12			Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгание буряадшалан бэшэлгэ.	1	Багшатайгаа түсэб, зорилго табиha	Регулятивна: Хараһанаа зүбөөр бэшэжэ шадаха. Познавательна: Словарна баялиг баяжуулха.	Мэдэсэ: Абтаһан үгэнүүдые буряадшалха Шадабари: Алдуугүйгөөр хөөрөжэшье, бэшэжэшье шадаха ёһотой.	Үгэ диктант бэшэхэ. Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд, даабаринууд.	Упр. 155 стр. 82
11.12			Шалгалтын ажал	1	Хүнэй ябадалда болоһон ямар нэгэн ушарал тухай бодомжолго	Бэеэ гуримшуулаад ябаха шадабари: - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; - өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгахэ; Оршон тойрониё шудалха шадабари: буряад арадай наадануудые ойлгожо абаха.	Абтаһан үгэнүүдые буряадшалжа бэшэхэ тухай ойлгосо Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ.	Изложени түсэбэй ёһоор бэшэжэ шадаха. Юрын конструкцитай мэдүүлэлнүүдһ ээ бүридэһэн багахан изложени. Н. 94. Таблица зурахха	упр. 159 стр. 84
12.12			Лексикэ тухай ойлгосо.	1	Тоонтодоо түрэл хэлэндээ дуратай байһанаа, өөрынгөө хандаса харуулха	Регулятивна: Багшатаяа хамта һуралсалай түсэб табилга Познавательна: схемэ таблица модель болгохо. словарьнуудые хэрэглүүлжэ	Мэдэсэ: Үгэнүүдые зүб зүбөөр хэрэглэхэ шадабаритай болгохо. Шадабари: Буряад-ород, ород-буряад	Лексикэ тухай ойлгосо. Номоор элдэб практическа даабаринуудые сээжээр дүүргэхэ.	Кроссворд тааха

						хургаха. Коммуникативна: хүнүүдэй хэлэхые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө ханал бодол хубилгахаяа бэлэн байха.	хэрэглэхэ		
18.12			Үгын удха тухай ойлгосо	1	Уншаха харилсаха дуратай байха	Регулятивна: Өөрынгөө хэжэ байхан үйлэнүүдые түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсүүлхэ. Познавательна: анализ хэхэ Коммуникативна: Хүнүүдэй хэлэхые шагнаха, ойлгохо.	Мэдэсэ: Үгын удха мэдэхэ Шадабари: Үгэ хэрэглэжэ шадаха	Үгын удха тухай ойлгосо Номоор ажал: элдэб упражненинуудые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Упр.165 стр. 86
19.12			Эхир үгэнүүд	1	Түрэл хэлээ судалха эрмэлзэлтэй байха	Регулятивна : Өөрөө хэшээлэй темэ харуулха Олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ Познавательна : үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ,таблиц,а,модель болгохо Коммуникативна: Өөрынгөө ханамжа хэлэхэ	Мэдэсэ : Эхир үгэнүүд тухай Шадабари: Эхир үгэнүүдые хэрэглэлгэ	Эхир үгэнүүд тухай ойлгосо. Упражненүүдые дүүргэлгэ Кроссворд таалган, элдэб нааданууд.	Упр.169 стр.
25.12			Шалгалтын ажал	1	Бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.	хурагшад мэдэсэ, дадал, шадабари шалгалта	Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Сахим номоор даабаринуудые	

						<p>Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <p>- багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргах;</p> <p>Харилсаха шадабари:</p> <p>-классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ.</p>		хэхэ.	
26.12			Олон удхата үгэнүүд.	1	Дэмжэһэнээ, тухалһанаа харуулалга	<p>Регулятивна:</p> <p>Ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо.</p> <p>Познавательна: ондоо түхэлтэй текст сооһоо схемэ, таблица, зураг сооһоо мэдээсэл олохо.</p> <p>Коммуникативна: өөрынгөө һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха.</p>	<p>Мэдэсэ:</p> <p>Олон удхата үгэнүүд тухай Шадабари:</p> <p>Олон удхата үгэ хэрэглэхэ. Нэгэ болон ба олон удхатай үгэнүүд тухай ойлгосо</p>	Номоор ажал: элдэб упражненинуудые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Упр.170 стр. 87
09.01			Үгын сэхэ удха.	1	Уншаха, харилсаха дуратай байха	<p>Регулятивна:</p> <p>Өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ, зорилгыень табиха.</p> <p>Познавательна: Олон ондоо уншалга хэрэглэхэ</p> <p>Коммуникативна: сээжээр харилсаха хэрэгтэй сагта монолог зохохо.</p>	<p>Мэдэсэ:</p> <p>Үгын сэхэ ба шэлжэһэн удха.</p> <p>Шадабари: Үгын сэхэ ба шэлжэһэн удха тухай.</p>	Үгэ диктант. Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд .	Упр.167 стр. 86
15.01			Үгын шэлжэһэн	1	Уншаха, харилсаха	<p>Регулятивна:</p> <p>Өөрөө хэшээлэй темэ</p>	<p>Мэдэсэ:</p> <p>Үгын сэхэ ба</p>	Үгэ диктант. Номоор элдэб	

			удха.		дуратай байха	хэлэхэ, зорилгыень табиha. Познавательна: Олон ондоо уншалга хэрэглэхэ Коммуникативна: сээжээр харилсаха хэрэгтэй сагта монолог зохоохо.	шэлжээн удха. Шадабари: Үгын сэхэ ба шэлжээн удха тухай.	практическа хүдэлмэринүүд . Тестовэ даабаринууды дүүргэхэ.	Холбуулал нуудаар мэдүүлэл зохоохо
16.01			Шалгалтын ажал	1	Тоонтодоо түрэл орондоо дуратай байhanaа харуулалга	Регулятивна Өөрынгөө хэжэ байhan юумэ түсэблэхэ Познавательна: Зурагаар шэнжэлжэ бэшэхэ	Зурагаар найруулга бэшэлгэ, алдуугүйгөөр хөөржэшье, бэшэшье шадаха еготой	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ, зурагаар найруулга бэшэхэ.	упр. 174 стр. 89
22.01			Омонимууд тухай ойлгосо	1	Уншаха , харилсаха дуратай байха	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ зорилго табиha Познавательна: Анализ .синтез хэхэ Коммуникативна : Ойлгоhon юумээ сээжээ хэрэглэхэ	Мэдэсэ: Омонимууд тухай , Синонимууд тухай Шадабари: Омонимууд тухай Синонимууд тухай ойлгосо Антонимууд тухай ойлгосо	Омонимууд тухай ойлгосо Омонимууд тухай ойлгосо.	Упр.179 стр. 90
23.01			Синонимууд тухай ойлгосо	1	Өөрынгөө хэлэ баян, уран болгохоо оролдохо	Оршон тойроние шудалха шадабари: -текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха;	Синонимууд тухай ойлгосо.	Үгэ диктант. Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд .	Упр.182 стр. 92

						- текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ			
29.01			Антонимууд тухай ойлгосо	1	Бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха. Оршон тойрониие шудалха шадабари: - багшатая болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; Харилсаха шадабари: -классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ.	һурагшадай мэдэсэ, дадал, шадабари шалгалта. Антонимууд тухай ойлгосо	Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Номоор элдэб практическа даабаринуудые дүүргэхэ. Тестовэ даабаринуудые дүүргэхэ.	Упр.172 стр. 88
30.01			Хэшээл-мүрысөөн	1	Өөрынгөө хэүн ажал сэгнэжэ	Регулятивна: Багшатая хамта һуралсалай түсэб табилга	Мэдэсэ: Буриад хэлэнэй үгын баялиг.	Буриад хэлэнэй лексикэ тухай сэдэб дабган,	Кроссворд

					шадаха	Познавательна Юумэ шэнжэлхэ Коммуникативна: хэлэхэ монолог ба диалог зохоохо	Шадабари: Лексикэ зүбөөр хэрэглэлгэ	наадан үнгэргэхэ.	тааха
05.02			Үндэһэн буриад ба абтаһан үгэнүүд	1		Регулятивна: Өөрынгөө хэжэ байһан юумэ үйлэнүүдые түсэбэй хүсөөр , алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсүүлхэ. Познавательна: Анализ синтез хэхэ. Коммуникативна: хүнэй хэлэхые шагнаха.	Мэдэсэ: Үндэһэн буриад ба абтаһан үгэнүүд Шадабари: Үндэһэн буриад үгэ хэрэглэлгэ. Үндэһэн буриад ба абтаһан үгэнүүд тухай ойлгосо.	Номоор ажал: элдэб упражненинүүд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Упр.179.ст р. 91
06.02			Мэргэжэлт эдэй үгэнүүд	1	Өөрынгөө сэдьхэлэй байдал харуулха	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ шэлэхэ Познавательна: Анализ синтез хэхэ Коммуникативна: Хэлэһэн зорилгоо аман бэшэгэй хэлэн дээрэ хэлэхэ	Мэдэсэ: Мэргэжэлтэдэй үгэнүүд тухай ойлгосо Шадабари: Хэлэлгэдээ хэрэглэхэ Мэргэжэлтэдэй үгэнүүд тухай ойлгосо	Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд . Тестовэ даабаринуудые дүүргэхэ.	Найруулга Минии ерээдүйн мэргэжэл
12.02			Нютаг үгэнүүд	1	Түрэл диалектнэ хэлээ шудалха	Регулятивна: Һуралсалай түсэб табиha Познавательна:Олон ондоо уншалга хэрэглэхэ Коммуникативна:монолог диалог зохоохо	Мэдэсэ: Нютаг үгэнүүд тухай Шадабари : Тэрэнээ хэрэглэжэ шадаха	Үгэ диктант. Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд . Тестовэ даабаринуудые дүүргэхэ.	10 диалектнэ үгэ бэшэхэ

13.02			Хуушархан үгэнүүд тухай ойлгосо.	1	Бур.лит. жэшээнүүдые бэшэхэ	Регулятивна: Өөрынгөө хэжэ байхан юумэ түсэбэй ёһоор хэрэглэхэ Познавательна: анализ хэхэ Коммуникативна: Хүнүүдэй хэлэхые шагнаха.ойлгохо,тиин өөрынгөө һанал хубилгахаяа бэлэн байха	Мэдэсэ: Хуушархан үгэнүүд тухай ойлгосо. Шадабари: зүбөөр хэрэглэлгэ	Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Номоор элдэб практическа даабаринуудые дүүргэхэ.	упр. 188 стр. 95
19.02			Уласхоорондын үгэнүүд	1	Түрэл хэлээ судалха эрмэлзэлтэй байха	Регулятивна : Багша хурагшатаяа түсэб табина Познавательна: Мэдээсэлнүүдэй янза ойлгохо. Коммуникативна: өөрынгөө һанал бодол хэрэглэхэ	Мэдэсэ: Уласхоорондын үгэнүүд тухай Шадабари: Үгэнүүдые хэрэглэхэ шадабаритай болохо	Уласхоорондын үгэнүүд тухай Изложениин тест 3 дахин уншаад, текстэ дүтэрхыгөөр бэшэжэ хургаха.	Упр.193, 194 стр. 97
20.02			Буряад хэлэнэй толинууд	1	Бэшэхэ шадабаритай байха,буулга жа бэшэхэ.	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ зорилго табиха. Познавательна:Олон ондоо уншалга хэрэглэхэ Коммуникативна:хүнүүдэй хэлэхые шагнаха,ойлгохо.	Мэдэсэ: Буряад хэлэнэй толинууд Шадабари: толи хэрэглэхэ. Буряад хэлэнэй толи тухай ойлгосо	Словарна баялиг баяжуулха. Номоор элдэб практическа даабаринуудые дүүргэхэ.	Упр.197. стр. 99
26.02			Үгын бүридэл ба үгын бии бололго.	1	Түрэл хэлэндээ дуратай байха	Регулятивна: ажаябуулга шагнаха. Познавательна: зүб бэшэжэ шадаха. Коммуникативна:	Мэдэсэ: Үгын бүридэл тухай Шадабари: Үгэнүүдые	Үгын бүридэл ба үгын бии бололго тухай ойлгосо.	Таблица зураха

						Өөрынгөө ханамжа бодол хэлэхэ.	бүридэлөөрнь илгaha шадабаритай болохо.		
27.02			Үндэһэн ба һуури	1	Өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно.	Регулятивна : Өөрөө хэшээлэй темэ шэлэхэ, зорилгыень табиха Познавательна: Шалтагаан хойшолоон хоерой хоорондохи холбоо харуулха Коммуникативна: Өөрынгөө ханамжа хэлэхэ	Сложно үгэнүүдые зүбөөр бэшцэхэ.	Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Упр.208 стр. 105
05.03			Үгын залгабари ба залгалта	1	Хомхой хобдог зан абари гээшэ нүгэл гэжэ ойлгуулха. Эхэ эсэгын уялга тухай бодомжолхо.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; - өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгахэ;	Шадабари: Анхан һуурийн дундахи тодо бэшэ Мэдэсэ: Сложно үгэнүүдые зүб бэшэлгэ Шадабари : Үгын бүридэллоор шүүлбэри	Үгын бүридэлөөр шүүлбэри. Сахим номоор даабаринуудые хэхэ.	Зурагаар ажал
06.03			Залгалтану уд	1	Текстын удха дээрэ буянтай, нүгэлтэй хэрэгүүд тухай бодомжолхо.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; -багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.	Мэдэсэ: Залгалтануудые зүбөөр бэшэхэ Үгын бүридэллоор шүүлбэри	Сахим номоор даабаринуудые хэхэ.	Таблица зураха, дүрим сээжэлдэхэ стр. 107

						<p>Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <p>- текстын удха дамжуулха.</p> <p>Харилсаха шадабари:</p> <p>-хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;</p> <p>-уран гоёор уншаха, хөөрэхэ.</p>			
12.03			Орёо ба хуряамжал һан үгэнүүд	1	Хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно.	<p>Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари:</p> <p>-багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.</p>	<p>Мэдэсэ: Сложно үгэнүүдые зүб бэшэлгэ</p> <p>Шадабари: Үгын бүридэлөөр шүүлбэри</p>	<p>Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, тестэвэ даабаринуудые дүүргэхэ.</p>	Упр.224 стр. 112
13.03			Үгэтэй суг бэшэгдэдэг зүйр үгэнүүд	1	Өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха	<p>Багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.</p> <p>Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <p>-текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;</p> <p>- багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха;</p> <p>- текстын удха дамжуулха.</p> <p>Харилсаха шадабари:</p>	<p>Үгэтэй суг бэшэгдэдэг зүйр үгэнүүд тухай ойлгосо</p>	<p>Сложно үгэнүүд тухай ойлгосо</p> <p>Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.</p>	Упр. 226 стр. 113

						-хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэлхэниие ойлгохо; - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ.			
19.03			Анхан хуурийн дундахи тодо бэшэ аялганууд	1	Түрэл хэлэндээ дуратай байха	Регулятивна: Багшатайгаа хамта түсэб табилга Познавательна: анализ ,синтез хэхэ. Коммуникативна: ажаябуулга эмхидхэхэ, хөөрэлдэхэ, хоорондоо хэлсэхэ	Мэдэсэ: Анхан хуурийн дундахи тодо бэшэ аялгануудые зүб бэшэлгэ Шадабари: Дүрим зүбөөр баримталха	Анхан хуурийн дундахи тодо аялгануудые зүб бэшэлгэ тухай. Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, индивидуальн ая ажал.	Упр. 234 стр. 117
20.03			Үгын бүридэлөөр шүүлбэри	1	Түрэл дуратайгаар хэлэндээ байха	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ зорилго табиха. Познавательна: анализ синтез хэхэ. Коммуникативна: хэлэхэ .диалог монолог хэрэглэжэ шадаха.	Үгын бүридэлөөр шүүлбэри хэжэ хураха.	Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал, тестэвэ даабаринуудые дүүргэхэ.	Упр. 238 стр. 120
02.04 03.04			Холбуулал тухай ойлгосо	2	Багшатаяа хамта хуралсала зорилго табиха	Регулятивна: багшатаяа хэшээлэй темэ, зорилго шэлэхэ. Познавательна: Олон янзын уншалга хэхэ.	Мэдэсэ: Холбуулал тухай ойлгосо. Шадабари: Холбуулал ба	Холбуулал тухай ойлгосо.	Упр. 242 стр. 125

						Коммуникативна: Өөрынгөө ханал бодол хэрэглэхэ.	мэдүүлэл хоёрые илгаруулжа шадаха.		
09.04			Мэдүүлэл. Удхын сохилто Мэдүүлэлн үүдэй илгаа	1	Уншаха, харилсаха дуратай байха Бэшэхэ шадабаритай байха, буулгажа бэшэхэ, шагнажа абаад бэшэхэ, өөрөө зохеон бэшэхэ.	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ зорилгыень табиха. Познавательна: ондоо текстнүүд сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо. Коммуникативна: Өөрынгөө ханал бодол ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха. Регулятивна: Багшатайгаа хамта түсэб табилга Познавательна: анализ ,синтез хэхэ. Коммуникативна: ажаябуулга эмхидхэхэ, хөөрэлдэхэ, хоорондоо хэлсэхэ	Мэдэсэ: Мэдүүлэл тухай ойлгосо. Шадабари: Элдэб мэдүүлэлнүүдые зүб хэрэглэхэ шадабаритай болгохо. Мэдүүлэлнүүдэй илгаа тухай ойлгосо. Хөөрэхэн , асууһан, идхahan мэдүүлэлнүүдэй илгаа Шадабари: Хөөрэхэн, асууһан, идхahan мэдүүлэлнүүдые илгаруулжа хургаха, ходорхойгоор уншажа хургаха.	Номоор элдэб практическа даабаринуудые дүүргэхэ. Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Зурагаар упр. 241 стр. 124
10.04			Шангадхан ан мэдүүлэлн үүд	1	Уншаха, харилсаха дуратай байха	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ зорилго табиха Познавательна: шалтагаан хойшолон хоерой	Мэдэсэ: Шангадхан мэдүүлэл тухай ойлгосо Шадабари: Мэдүүлэлнүүдые	Номоор ажал: элдэб упражненинууд ые дүүргэлгэ; карточкаар ажал.	Упр. 258 стр. 132

						хоорондохихолбоохаруулха. Коммуникативна: Өөрынгөө ханал бодол,ханамжа хэлэхэ	зүбөөр интонацитайгаар уншалга		
16.04			Мэдүүлэлэй шухала гэшүүд. Хуряангы мэдүүлэлнүүд	1	Хэлээ уран ,баян,тодо болгохо. Хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно (аянга, хэлэлгын темп, үгэнүүдэй болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ).	Регулятивна: Өөрөө хэшээлэй темэ, зорилго табиha. Познавательна: олон ондоо уншалга хэрэглэхэ Коммуникативна: өөрынгөө ханал бодол, ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха. Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгаха; -багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха. Оршон тойрониие шудалха шадабари: - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ.	Мэдэсэ: Мэдүүлэлэй шухала гэшүүд тухай ойлгосо Шадабари: Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри хэжэ шадаха. Мэдэсэ: Хуряангы ба дэлгэрэнгы мэдүүлэл зохоохо Шадабари: Юрэ хөөрэхэн, асууһан ба идхahan мэдүүлэлнүүдые илгаруулжа һураха. Хуряангы ба дэлгэрэнгы мэдүүлэл тухай ойлгосо	Үгын синтаксическа шүүлбэри. Мэдүүлэй гэшүүдээр шүүлбэри. Сахим номоор даабаринуудые хэхэ. Сахим номоор даабаринуудые хэхэ.	Упр.265 стр. 135

17.04			Дэлгэрэнги мэдүүлэлн үүд	1	Хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгах; Оршон тойрониие шудалха шадабари: - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргах; - үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо. Тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ.	Дэлгэрэнги мэдүүлэлнүүд тухай ойлгосо. Хуряангы ба дэлгэрэнги мэдүүлэл тухай ойлгосо. Шадабари: Юрэ хөөрэхэн, асууһан ба идхәһан мэдүүлэлнүүдые илгаруулжа һураха. Грамматическа һуури оложо һураха.	Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд , Тестовэ даабаринуудые , упражненинүүд ые дүүргэхэ упражненинүүд , даабаринууд.	упр. 272 стр. 138
-------	--	--	--------------------------	---	----------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------

23.04			Мэдүүлэлэ й юрын гэшүүд: нэмэлтэ	1	Өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; -хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; Оршон тойрониие шудалха шадабари: - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; Харилсаха шадабари: - өөрынгөө ханаа бодол аман хэлэлгээр, тиихэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;	Мэдүүлэлэй юрын гэшүүд тухай ойлгосо. Шадабари: Юрэ хөөрэхэн, асууһан ба идхahan мэдүүлэлнүүдые илгаруулжа һураха. Грамматическа һуури оложо һураха. Мэдүүлэлэй юрын гэшүүд: нэмэлтэ тухай ойлгосо. Падежэй асуудалнуудые дабтаха.	Мэдүүлэлэй юрын гэшүүдээр даабаринууд.	Упр.269 стр. 137
24.04			Элирхэйлэг шэ тухай ойлгосо	1	Аянга, хэлэлгын темп, үгэнүүдэй болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; -юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ;	Мэдэсэ: Элирхэйлэгшэ тухай ойлгосо Шадабари: Элирхэйлэгшэ мэдүүлэл соо хэрэглэхэ шадаха.	Элирхэйлэгшэ тухай ойлгосо	Упр.278 стр. 140

					<p>үүргэ ойлгохо.</p> <p>Оршон тойрониие шудалха шадабари: - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); -текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;</p>			
30.04		Ушарлагша тухай ойлгосо	1	<p>Өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ</p>	<p>Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; -багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха. Оршон тойрониие шудалха шадабари: -текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; -багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; -үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо</p>	<p>Мэдэсэ: ушарлагша тухай ойлгосо Шадабари: ушарлагша соо мэдүүлэл хэрэглэхэ шадаха.</p>		Упр.290 стр. 145

					ойлгоно), хүнэй аман ба бэшгэй хэлэлгын онсо өөрө байһые ойлгоно (аянга, хэлэлгын темп, үгэнүүдэй болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ).	таблица, модель болгохо. Тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; -классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ.			
07.05			Мэдүүлэлэй нэгэ турэл гэшүүд	1	Бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари: -багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха. Оршон тойрониие шудалха шадабари: - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; Харилсаха шадабари: -классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха	Мэдэсэ: Мэдүүлэлэй нэгэ турэл гэшүүд тухай ойлгосо. Шадабари: сэглэлтыг тэмдэгүүдые табижа хураха.	Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Мэдүүлэлэй нэгэ турэл гэшүүдээр элдэб даабаринууд. Сахим номоор даабаринуудые хэхэ	Упр.294 стр. 147

						тухайгаа хэлсэхэ.			
08.05			Хандалгатай мэдүүлэл	1	Буриад сэдхэлтэй гээр хүмүүжэхэ хэшээлнүүд. Би буриадби гэомогорхол түрүүлхэ.	Оршон тойроние шудалха шадабари: -текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ.	Мэдэсэ: Хандалга тухай мэдэхэ Шадабари : Тэрэниие хэрэглэхэ. Хандалга тухай ойлгосо. Тэрэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд	Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Сахим номоор даабаринуудые хэхэ	Упр 304 стр. 151
14.05			Сэхэ хэлэлгэ тухай ойлгосо	1	Хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно (аянга, хэлэлгын темп, үгэнүүдэй	Бэеэ гуримшуулаад ябаха шадабари: -өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгаха; -багшын үгэнэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха	Сэхэ хэлэлгэ тухай ойлгосо. Сэглэлтын тэмдэ гүүдые табижа һураха.	Сэхэ хэлэлгэ тухай ойлгосо. Үзэһэн темээрээ шалгалта, элдэб даабаринууд.	упр. 320 стр. 159

					болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ).	шадабари: - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ.			
15.05			Шалгалтын хүдэлмэри	1	Хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно.	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари: -өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгах; Оршон тойроние шудалха шадабари: - багшатаяа болон нүхэдгээ хамта дүн гаргах; Харилсаха шадабари: -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ.	Шадабри: Алдуугүйгөөр, зүб бэшэжэ шадаха. һурагшадай дадал шадабари, мэдэсэ шалгалта	Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд . Тестовэ даабаринуудые дүүргэхэ.	упр. 319 стр. 159

21.05			<p>Үгүүлэлэй удха</p> <p>Хэлэлгын стиль тухай ойлгосо</p>	1	<p>Өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно. Оршон тойронхи байгаали тухай, тоонто нютаг тухай бодомжолхо</p>	<p>Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари:</p> <p>-багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиha;</p> <p>-хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <p>номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо;</p> <p>Харилсаха шадабари:</p> <p>- өөрынгөө һанаа бодол аман хэлэлгээр харуулха;</p> <p>Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари:</p> <p>-юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ;</p> <p>Оршон тойрониие шудалха шадабари:</p> <p>- номоор хүдэлхэ, зураг хараад. Оршон тойронхи байгаали тухай рассказ зохёожо һураха.</p> <p>Харилсаха шадабари:</p> <p>хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;</p>	<p>Мэдэсэ: Уран найханай стиль тухай ойлгосо.</p> <p>Шадабари: Литературна –яряанай стильтэй рассказ: «Экскурсида», «Дайнай ветерануудтай уулзалга», «Классай суглаан» г.м.</p> <p>Үгын бүридэлөөр шүүлбэри Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри Сэхэ хэлэлгэ</p>	<p>Үгэ диктант. Номоор элдэб практическа хүдэлмэринүүд . Тестовэ даабаринуудые дүүргэхэ. Шалгалтын асуудалнуудта харюу. Номоор элдэб практическа даабаринуудые дүүргэхэ.</p>	<p>Өөрынгөө дуратай рассказ зохоохо</p>
22.05			Шалгалтын ажал	1	Аянга, хэлэлгын	<p>Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари:</p>	Шалгалтын ажал, һурагшадай дадал	Диктант «Зунай үглөөгүүр» тестын	

					<p>темп, үгэнүүдэй болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо.</p>	<p>-хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо; Оршон тойрониёе шудалха шадабари: - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари: -уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; -классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ.</p>	<p>шадабари шалгалта</p>	<p>даабаринуудтай</p>	
			хамта	68ч.					

Жэлэй һүүлдэ шалгалта

1. Диктант

Зунай үглөөгүүр

Зулгы найхан зунай нэгэ үглөөгүүр хүбүүхэнэй нойрһоо һэрхэдэ, һэеы гэрэйнһ нээлгэтэй үүдээр наранай элшэ туяа нааршаан шагаажа байба. Гэр соо хон-жэн, гансал газааһаа һүхын тос-тас байса сабшаха абьян дуулдана. Бурханай хайраар балшар наһанайнгаа баяр жаргалда умбажа ябаһан үрзэгэрхэн хүбүүн һуняажа эһһээлһээр газаашаа тэгүүлбэ. Огторгой сэлмэг, наран хурса гэрэлээр наадана... Хүхы донгодоно, жэргэмэл жэргэнэ.(53 үгэ).

• Аялгануудай илгаа. Удаан ба түргэн аялганууд. Дифтонгнууд.

Самбарта: һэеы, хон- жэн.

Үгын удха: умбажа, балшар, тэгүүлбэ.

2. Даабари: Олоной тоогой залгалтануудые нэмэхэ.

Багша	+	-нар	үхэр	+
Город	+	...	Туг	+
Мори	+	-д	Эгэшэ	+
Хонин	+	...	Аха	+
Нүхэр	+	...	Вождь	+
Ан	+	...	Худа	+
Лауреат	+	...	Билет	+
Аптека	+	...	Мандат	+
Театр	+	...	Темэ	+

(18 үгэ)

Багшын хэрэглэхэ методическа литература

Б.Б. Будаин, Б.Б. Гомбоев, С.Г. Будаин «Буряад хэлэн» 5-дахи класс Улаан-Үдэ «Бэлиг» 2008 он.

Б.Б. Лхасаранова, Л.Б. Будажапова, С.Д. Дондокова «Буряад хэлэн. Багшын дунда нуруулида үзэхэ ном», Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2015 он.

Б.Д. Цыренов, Б.К. Ширапов, Б.Б. Шойнжонов «Нурагшадай заатагүй мэдэхэ үгэнүүдэй нөөсэ» (Минимум), Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2016 он.

А.Б. Санжаева, Ж.Д. Намтаров, Д.Д. Базарова «Буряад хэлэнэй грамматикаар даабаринууд болон тайлбаринууд», Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2015 он.

«Буряад хэлэн» электронный учебник бурятского языка.

Нурагшадай уншаха литература

Б.Б. Будаин, Б.Б. Гомбоев, С.Г. Будаин «Буряад хэлэн» 5-дахи класс Улаан-Үдэ «Бэлиг» 2008 он.

Б.Б. Лхасаранова, Л.Б. Будажапова, С.Д. Дондокова «Буряад хэлэн. Багшын дунда нуруулида үзэхэ ном», Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2015 он.

Б.Д. Цыренов, Б.К. Ширапов, Б.Б. Шойнжонов «Нурагшадай заатагүй мэдэхэ үгэнүүдэй нөөсэ» (Минимум), Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2016 он.

А.Б. Санжаева, Ж.Д. Намтаров, Д.Д. Базарова «Буряад хэлэнэй грамматикаар даабаринууд болон тайлбаринууд», Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2015 он.

«Буряад хэлэн» электронный учебник бурятского языка.